



Digitalisaatiolla kestäväää hyvinvointia ja terveyttä

Sosiaali- ja terveydenhuollon digitalisaatio- ja
tiedonhallintastrategia 2023-2035

Luonnos

23.8. 2023



Sosiaali- ja terveydenhuollon valtakunnalliset tavoitteet 2023 - 2026



Palvelujen laatu paranee

1. Palvelut on järjestetty yhdenvertaisesti ja laissa säädetyt oikeudet turvaten

2. Erityisesti perustason palvelujen toimintavarmuus vahvistuu ja integraatio lisääntyy

3. Osaavan henkilöstön saanti turvataan sekä vahvistetaan sosiaali- ja terveysalan veto- ja pitovoimatekijöitä

Lisätään toiminnan vaikuttavuutta

4. Toiminta on taloudellisesti kestävä

5. Kustannusten kasvua hidastetaan suhteessa palvelutarpeen kasvuun ja painotusta siirretään ennaltaehkäisevään työhön

6. Kansallisessa ja alueellisessa ohjauksessa painottuu vaikuttavuusperustaisuus

Sosiaali- ja terveydenhuolto on toimiva osa yhteiskuntaa

7. Hyvinvointialueiden ja kuntien sekä muiden toimijoiden välillä on toimivat yhteistyörakenteet ja toimintakäytännöt

8. Valmiussuunnittelu ja varautuminen toteutuvat kansallisesti yhtenäisiin perusteisiin pohjautuen

9. Toiminnassa tunnistetaan mahdollisuuksia sosiaalisesti, taloudellisesti ja ekologisesti kestäviin toimiin sekä keinoja ilmastonmuutoksen hillitsemiseen

Tiedon ja tutkimuksen merkitys kasvaa

10. Palvelujärjestelmään sekä perusterveyden ja sosiaalihuollon palveluihin liittyvä tutkimus- ja kehittämistoiminta vahvistuu

11. Kansallisesti ja yhteistyöalueen tasolla suunniteltu tiedonhallinta ja digitalisaatio tukevat tavoitteiden saavuttamista ja asiakaslähtöistä toiminnan uudistamista

Strategiatyön tavoitteet



Yhteinen kirkastus sosiaali- ja terveydenhuollon digitalisaation ja tiedonhallinnan hyödyntämisen tavoitteista:

- Tunnistetaan strategiset tavoitteet ja toimeenpanon keinot
- Tehdään valintoja toteutettavista toimenpiteistä
- Vähennetään pistemäistä ohjausta ja kehittämistä

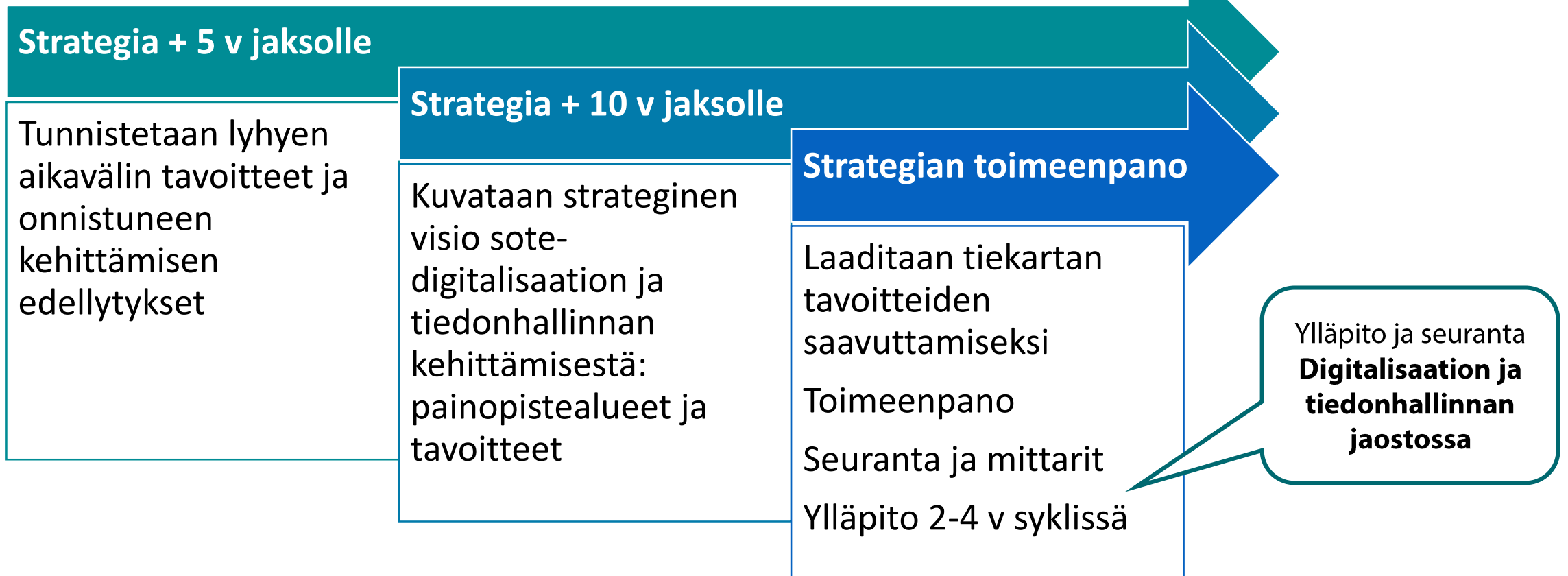
MINNE haluamme
olla matkalla?

MIKSI haluamme
sinne pästä?

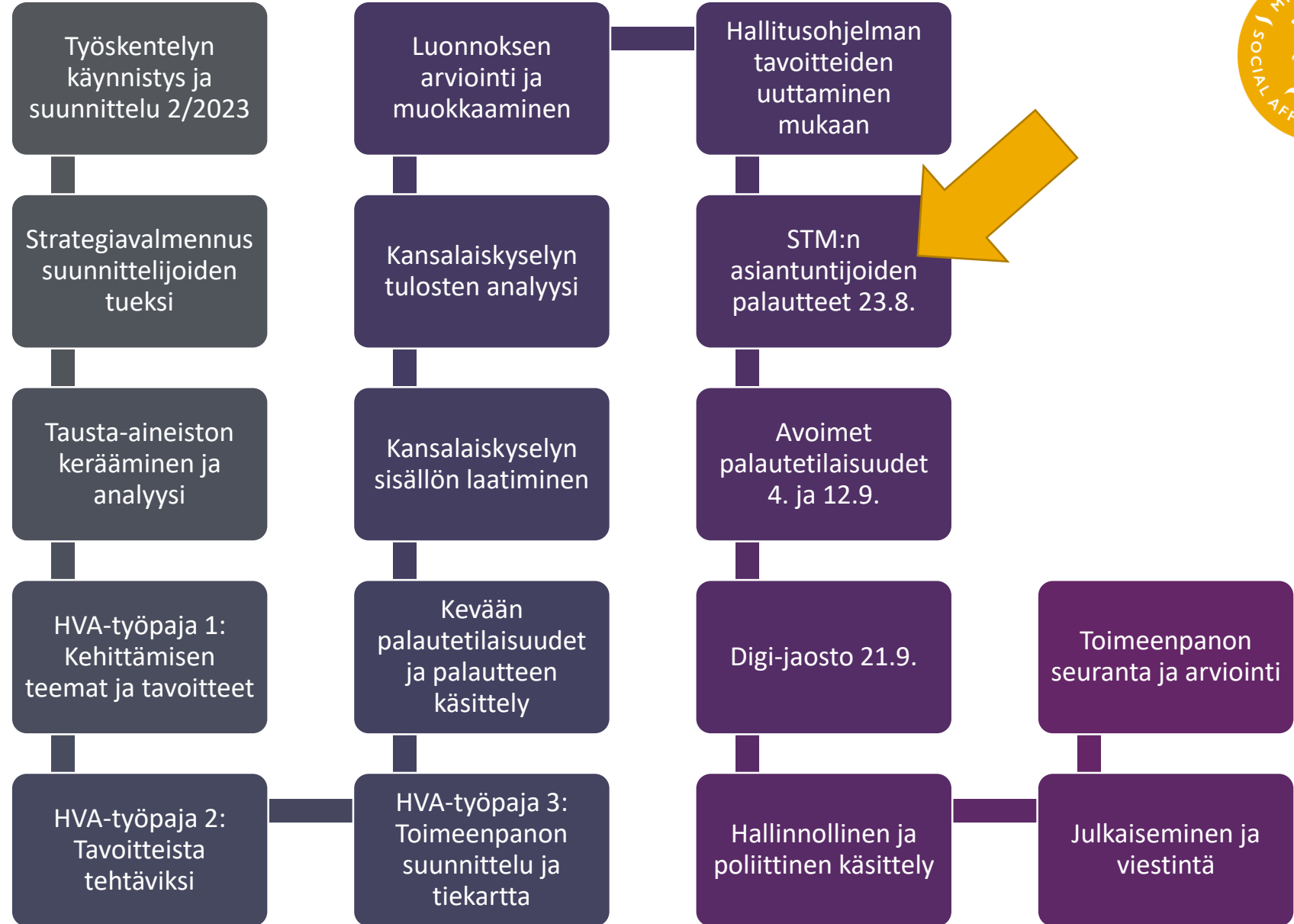
MITEN haluamme
päästä perille?

Strategian vaiheistus

- Koostetaan sote-tiedonhallinnan strateginen tavoitetila; painopisteet lähiajalle (n 5v) sekä pidemmällä aikavälillä (n 10-15 v)



Strategiatyön prosessi





Keitä on osallistettu strategian valmistelussa?

- Ensimmäisenä osallistettiin hyvinvointialueiden asiantuntijoita, kehittämis-, digi- ja tietohallintojohtajia kolmessa työpajassa (17.3., 14.4., 12.5.). Osallistujia saatiin kaikilta hyvinvointialueilta yhtä lukuun ottamatta. Mukana osallistui keskeisten kansallisten toimijoiden edustajia.
- Keväällä järjestettiin lisäksi strategialuonnoksen avoin kommentointitilaisuus Suuntaviivat nyt -seminaarissa 20.4. (mm. organisaatioiden edustajille, tutkijoille, järjestelmätoimittajille). Lisäksi 9.5. keskusteltiin tulevaisuuden asiakas- ja potilastietojärjestelmistä pyöreän pöydän tilaisuudessa.
- Kansalaisia osallistettiin kansalaiskyselyllä kesän aikana 7.6. – 14.7. Vastaajia oli 4418 suomenkielistä ja 49 ruotsinkielistä.
- STM:n substanssiosastojen asiantuntijoille järjestettiin ensimmäinen palautemahdollisuus 8.5.



Johtopäätöksiä kansalaiskyselystä

- Digitaalisiin palveluihin suhtaudutaan positiivisesti, mutta
 - Digitaaliset palvelut nähdään välineinä, jotka lisäävät joustavuutta henkilön asiointissa ja jonka ansiosta ammattihenkilöillä on aikaa tavata asiakas henkilökohtaisesti
 - Nykyisistä ratkaisuista käytetyimmät ja kiitetyimmät ovat sähköinen lääkemääräys ja ajanvaraus
- Digitaalisten palveluiden pitäisi olla helppokäyttöisiä ja niiden löydettävyyttä tulisi parantaa
- Tavoitteissa ”yksi luukku palveluihin”, jolloin henkilön ei tarvitse tuntea tarkemmin organisaatorakennetta tai toimintaprosesseja
- Jo kerätyn tiedon pitäisi olla saatavissa ja siirtyä palveluntuottajalta toiselle tai asiakkaan ja palveluntuottajan välillä
- Digitaaliset palvelut mahdollistavat tehokkaammin ennaltaehkäiseviä palveluja ja niillä on potentiaalia vapauttaa ammattihenkilöiden työaika (esim. todistusten laatiminen digitaaliseksi)
- Digitaaliset palvelut ovat riippumattomia ajasta ja paikasta
 - Tarvittaessa ammattihenkilö on palveluketjussa mukana, mutta silloinkin asiakas voi käynnistää prosessin
 - Myös ruotsinkielisten (tai muun kielisten) palveluiden pitäisi toimia hyvin



Strategiatyön toimeenpano ja seuranta

- Strategian toimeenpanoa ja toimenpiteiden onnistumista seurataan vuositasolla Digitalisaation ja tiedonhallinnan jaostossa (HVA:n edustus)
- Hallituskauden lopussa toteutetaan strategian väliarviointi: ovatko sen tavoitteet edelleen oikeat
 - Tarvittaessa tavoitteiden ja tehtävien päivitys
 - Palautetta kerätään mm. hyvinvointialueiden edustajilta ja muilta keskeisiltä toimijoilta

Sosiaali- ja terveydenhuollon digitalisaatio- ja tiedonhallintastrategia

1. Visio ja strategiset kärkitavoitteet
2. Strategiset tavoitteet ja niiden mittarit
3. Strateginen tiekartta



VISIO 2035 eli tätä kohdin pyrimme



SOSIAALI- JA TERVEYDENHUOLLON TIETO JA DIGITAALISET RATKAISUT TUOTTAMAAN HYVINVOINTIA JA TERVEYTTÄ



Mahdollisuuksia
omatoimisuuteen
hyvinvoinnin ja
terveyden ylläpidossa



Parempaa kansanterveyttä
vaikuttavien, tietoon
perustuvien sosiaali- ja
terveyspalvelujen avulla



Joustavuutta ja sujuvuutta
palveluihin digitalisaation
ja kehittyneen teknologian
käyttönotolla

Strategiset kärjet sote-digitalisaatioon (toiminnalliset tavoitteet)



- Henkilö ylläpitää omatoimisesti hyvinvointiaan, toimintakykyään ja terveyttään; lisätään mahdollisuuksia mm. omahoitoon sekä vaikuttamismahdollisuuksia ja valinnanvapautta omissa sosiaali- ja terveystalveissa
- Sosiaali- ja terveydenhuollon henkilöstön työkuormaa on vähennetty ottamalla käyttöön kehittyneitä ja tekoälyä hyödyntäviä ratkaisuja sekä hyödyntämällä jo kirjattua tietoa; tietoa hyödynnetään laajasti myös toisiokäyttötarkoituksissa
- Asiakkaiden ja ammattihenkilöiden digitalisaatio-osaamista ja kyvykkyyksiä on kehitetty
- Digitaalinen asiointi on ensisijaista kaikilla hyvinvointialueilla niissä palveluissa, joihin se sopii tai niille asiakkaille, jotka siihen kykenevät
- Digitaalista asiakas- ja palveluohjausta on kehitetty alueellisesti (HVA/YTA) yhtenäisiä, kansallisia ratkaisuja hyödyntäen (yhden luukun periaate, digitaalinen sote-keskus)
- Sosiaali- ja terveydenhuollon digitaaliset palvelut ovat vaikuttavia, ennakoivia ja tietoperusteisia sekä asiakkaalle joustavia ja ekologisesti kestäviä



VISIO 2035 – TÄTÄ KOHTI PYRIMME

Sosiaali- ja terveydenhuollon ratkaisut ja tieto valjastetaan tuottamaan hyvinvointia ja terveyttä



TAVOITTEET – NÄIDEN TAVOITTEIDEN SAAVUTTAMINEN TOTEUTTAA VISION

1

Hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen digitaaliset toimintamallit ovat vaikuttavia ja joustavia

2

Sosiaali- ja terveydenhuollon digitaaliset palvelut ja toimintamallit ovat vaikuttavia ja joustavia

3

Tiedon hyödyntäminen palveluissa on sujuvaa; ajantasaiset asiakastiedot ovat ammattihenkilöiden ja asiakkaan käytettävissä

4

Vaikuttavuustietoa hyödynnetään laajalaisesti ja poikkihallinnollisesti



ONNISTUMISEN EDELLYTYKSET NÄMÄ MENESTYSTEKIJÄT VARMISTAVAT TAVOITTEIDEN SAAVUTTAMISEN



Mahdollistava lainsäädäntö

Yhteiset toimintamallit

Teknologisen kehityksen hyödyntäminen

Digiosaamisen kehittäminen

Digiturvan ja tietosuojan toteutuminen



Tavoitteiden kuvaus



1

Hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen digitaaliset toimintamallit ovat vaikuttavia ja joustavia

Hyvinvointia, terveyttä ja toimintakykyä tuetaan vaikuttavilla digitaalisilla toimintamalleilla, jotka vähentävät raskaampien palvelujen tarvetta. Digitaaliset palvelut tukevat ennaltaehkäisyä ja elintapaohjausta (esim. liikunnan lisäämistä) poikkihallinnollisesti.

2

Sosiaali- ja terveydenhuollon digitaaliset palvelut ja toimintamallit ovat vaikuttavia ja joustavia

Sosiaali- ja terveydenhuollon digitaaliset palvelut ovat ensisijaisia niissä tilanteissa joihin ne sopivat. Joitain lisäpalveluita voidaan toteuttaa ainoastaan digitaalisesti. Sosiaali- ja terveydenhuollon toimintaprosessit on sovitettu käyttämään ja tarjoamaan palveluita digitaalisesti.

3

Tiedon hyödyntäminen palveluissa on sujuvaa; ajantasaiset asiakastiedot ovat ammattihenkilöiden ja asiakkaan käytettävissä

Tiedon on saatavilla helppokäyttöisesti ja turvallisesti yli organisaatorajojen ja eri sote-palveluiden välillä. Kanta-palvelut tukevat digitaalisten palveluiden hyödyntämistä koko maassa. Sosiaali- ja terveydenhuollon ammattihenkilöillä sekä asiakkaille on käytettävissään tarvittavat ajantasaiset tiedot palveluiden ja hoidon toteuttamiseen

4

Tietoa hyödynnetään laaja-alaisesti ja poikkihallinnollisesti tiedolla johtamisessa ja tutkimuksessa

Asiakkailla, ammattihenkilöillä, johtajilla ja tutkijoilla on käytössään luotettavaa ja ajantasaista tietoa väestön hyvinvoinnista, palveluiden käytöstä, laadusta ja vaikuttavuudesta. Alueellinen tieto on vertailukelpoista. Tiedolla johtamisessa, tutkimuksessa ja kehitystoiminnassa käytetään sujuvasti eri tietoaineistoja ja tietoturvalliset välineet parantavat tiedon analysointia. Kehitetään erityisesti vaikuttavuustiedontuotantoa. Tietopohjaa voidaan käyttää poikkihallinnollisesti ja suhteessa etuusjärjestelmään.



Menestystekijöiden kuvaus

Mahdollistava lainsäädäntö

Valmistellaan digitalisaatiota mahdollistavaa lainsäädäntöä, jolla mahdollistetaan mm. tiedon yhteiskäyttöisyys, digitaalisten toimintaprosessien kehittäminen ja hyödyntäminen, ammattihenkilöiden roolit, uuden teknologian hyödyntäminen. Tehtävinä lisäksi mm. kansalaisen ja ammattilaisen tuottaman tiedon yhteensovittaminen, päätöksenteon automaation mahdollistaminen, tiedonsiirron helpottaminen.

Yhteiset toimintamallit

Varmistetaan yhteentoimivat toimintamallit ja prosessit eri toimijoiden välillä: kansalliset toimijat, yhteistyöalue, hyvinvointialue, kunnat ja yhteistyö yritysten kanssa. Mahdollistetaan digitaalisten palveluiden hyödyntäminen yli aluerajojen.

Digiosaamisen hyödyntäminen ja kehittäminen

Varmistetaan, että kansalaiset osaavat käyttää digitaalisia palveluita, että organisaatioilla on valmiudet tuottaa digitaalisia palveluita ja että ammattilaiset hallitsevat digitaaliset toimintaprosessit. Digitaalinen osaaminen nostetaan osaksi kansalaisten perustaitoja. Varmistetaan tukea niille, jotka eivät pysty digitaalisia palveluita käyttämään



Menestystekijöiden kuvaus

Teknologisen kehityksen hyödyntäminen

Seurataan uusia innovaatioita ja tutkimusta sekä valitaan teknisiä ratkaisuja ja mm. yhteisiä standardeja siten, että käytettävissä on ajantasainen, edistysellinen sekä vaikuttavaksi ja kustannusvaikuttavaksi arvioitu tekniikka, kuten tekoäly, robotiikka, puettava teknologia, sensorit. Varmistetaan, että STM ohjaa kehitystä toivottuun suuntaan eikä vain seuraa perästä. Selkiytetään kokeiluille ja yrityksille asetettavia vaatimuksia. Tutkimus- ja innovaatiotoiminta tukee kansallista kehitystä sekä kansainvälistä menestystä ja vientiä.

Huom. Linkittyy STM:n kasvustrategiaan ja sen tavoitteisiin.

Digiturvan ja tietosuojan toteutuminen

Varmistetaan tietoturvallisuuden ja tietosuojan periaatteiden toteutuminen sekä tähän liittyvien kyvykkyyksien kehittäminen. Varmistetaan digitaalisen turvallisuuden ja tietosuojan korkea taso uusien palveluiden kehittämisessä. Varmistetaan riittävä tietoturva- ja suojataso eri toimijoilla, palveluissa ja laitteiden käytössä.

Huom. Linkittyy STM:n hallinnonalan digitaalisen turvallisuuden strategiaan ja sen tavoitteisiin.



Hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen digitaaliset toimintamallit ovat vaikuttavia ja joustavia

Sosiaali- ja terveydenhuollon digitaaliset palvelut ja toimintamallit ovat vaikuttavia ja joustavia

**ONNELLINEN JA TERVE,
HYVINVOIVA HENKILÖ,
JOLLA OMIIN TARPEISIIN
SOPIVAT, TURVALLISET
PALVELUT**

”Sosiaali- ja terveydenhuollon ratkaisut ja tieto valjastetaan tuottamaan hyvinvointia ja terveyttä”

Tiedon hyödyntäminen palveluissa on sujuvaa; ajantasaiset asiakastiedot ovat ammattihenkilöiden ja asiakkaan käytettävissä

Vaikuttavuustietoa hyödynnetään laaja-alaisesti ja poikkihallinnollisesti

Mahdollistava lainsäädäntö

Yhteiset toimintamallit

Teknologisen kehityksen hyödyntäminen

Digiosaamisen kehittäminen

Digiturvan ja tietosuojan toteutuminen



Konkreetitset tavoitteet

- Käynnistetään kokeilu kansallisesta digitaalisesta sote-keskuksesta, millä varmistettaisiin kansallisten ja alueellisten palveluiden integrointi ja ”yhden luukun” palveluiden toteuttaminen
 - Mahdollistetaan monialaista yhteistyötä ja palvelutarpeen arvioinnin kokonaisvaltainen toteutuminen
 - Ikäihmisten palveluissa varmistetaan ennakoivat käynnit ja kotiin vietävien palveluiden koordinointi
- Samalla tarkennetaan digitaalisen asiakas- ja palveluohjauksen kansalliset palvelut sekä yhteinen kehittäminen

Mitä tehdään?

- Varmistetaan kansallisesti yhteisten palveluiden hyödyntäminen sote-keskuksissa sekä asiakas- ja palveluohjauksessa hyödyntäen mm. yhteistä asiakassuunnitelmaa
- Kerätään tutkimustietoa jo kehitettyjen toimintamallien ja ratkaisujen vaikuttavuudesta
- Sovitetaan hyte-palvelutarjotin osaksi digitaalisia toimintamalleja ja monialaista yhteistyötä alueiden, kuntien ja kolmannen sektorin yhdyspinnoilla

Miten tehdään?

- Määritellään digitaalisen sote-keskuksen tehtävät ja tavoitteet ml. asiakas- ja palveluohjaus
- Selvitetään, mitä alueellisessa kehittämisessä on jo tehty ja arvioidaan kansallisten palveluiden hyödyntämistä, mm. Omaolo, Mielen terveystalo, Kaiku24..
- Varmistetaan palveluiden yhteiskehittäminen
 - Monialaisen yhteistyön osalta tarkasteltava mahdollisia lainsäädännön muutostarpeita huomioiden myös yksityisen sektorin tarpeet
 - Kirkastetaan tietosuojaperiaatteiden toteutuminen ratkaisuisissa

Toteutumisen mittari

- Vuoteen 35 mennessä 90 % asiakkaista saa yhteyden palveluihin yhden luukun periaatteella (kohtuullisessa ajassa): mittarina asiakaspalaute

Toteuttaa tavoitteita

1 Hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen digitaaliset toimintamallit ovat vaikuttavia ja joustavia, 2 Sosiaali- ja terveydenhuollon digitaaliset palvelut ja toimintamallit ovat vaikuttavia ja joustavia

Edellyttää menestystekijää

- Mahdollistava lainsäädäntö
- Yhteiset toimintamallit



Konkreetitset tavoitteet

- Kehitetään ja mahdollistetaan digitaalisia toimintamalleja hyvinvointialueilla ja niiden yhdyspinnoilla; vakiinnutetaan yhteentoimivat mallit valtakunnallisesti
- Nostetaan Suomen sosiaali- ja terveydenhuollon tiedonhallinnan ja tietojen käsittelyn taso Healthcare Information and Management Systems Society:n (HIMSS) määrittelyssä korkeimmalle tasolle (taso 7), kun Suomi on tällä hetkellä tasolla 5

Mitä tehdään?

- Varmistetaan tarvittavien paperiaineistojen digitointi siirryttäessä täysin digitaaliseen toimintaan
- Vähennetään samalla ”turhia” työtehtäviä eli hyödynnetään järjestelmä-automatisaatiota entistä paremmin ja sitä kautta lisätään työhyvinvointia, mm. vakiosisältöisten lomakkeiden koostaminen, tiedon siirto rajapinnoilla
- Tunnistetaan riittävät kannustimet digitaalisten prosessien käyttöönottoon
- Arvioidaan asiakkaan sähköisen allekirjoituksen tarpeellisuutta ja toteutusta

Miten tehdään?

- Toteutetaan lähtötilanteen arviointi alueiden toimista sekä selvitetään rahoitus alueille paperiaineistojen digitointiin
- Tuetaan alueita tunnistamaan tehtäviä, joissa järjestelmäautomaatiota voisi hyödyntää
- Esitetään kannustimet osaksi HVA-ohjaus-/rahoituskokonaisuutta
- Otetaan huomioon myös ympäristövaikutukset ja kehitetään ekologisesti kestäväää sote-ekosysteemiä
- Vaiheistetaan asteittainen muutos
→ Riippuvuus kirjaamiskäytäntöjen ja Kanta-tiedon hyödyntämisen kehittämiseen

Toteutumisen mittari

- Automatisointujen prosessien määrä, lausuntojen määrä; lainsäädäntöön perustuvien velvoitteiden lopettaminen
- HIMSS-seuranta: increased patient satisfaction > THL/STEPS asiakastytyväisyys/palaute, ammattihenkilöiden työtyytyväisyys

Toteuttaa tavoitteita

1 Hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen digitaaliset toimintamallit ovat vaikuttavia ja joustavia, 2 Sosiaali- ja terveydenhuollon digitaaliset palvelut ja toimintamallit ovat vaikuttavia ja joustavia, 3 Tiedon hyödyntäminen palveluissa on sujuvaa

Edellyttää menestystekijöitä

Mahdollistava lainsäädäntö, Yhteiset toimintamallit, Teknologisen kehityksen hyödyntäminen, Digiosaamisen kehittäminen, Digiturvan ja tietosuojan toteutuminen

Tehtävä 3

Hyvinvointitieto otetaan käyttöön



Konkreettiset tavoitteet

- Asiakas saa omat asiakas- ja potilastietonsa käyttöön ja tuottaa itse tietoa (ns. hyvinvointitieto eli asiakkaan itse tuottama tieto)
- Hyvinvointisovellusten tarjonta ja käyttö lisääntyy asiakkaan itse- ja omahoidon tukena
- Asiakas voi tehdä itsenäisesti erilaisia mittauksia, arviointeja (PROM, PREM), tarkastuksia ja suunnitelmia, ja välittää halutessaan näitä tietoja palvelun toteuttajalle
- Ammattihenkilölle varmistetaan tarkoituksenmukainen raportointi tai yhteenvetönäkymä hyvinvointitiedosta
- Asiakas saa herätteitä itse tuottamiensa tietojen pohjalta
- Hyvinvointitiedot saadaan tutkijoiden ja tiedolla johtamisen käyttöön ja kytkettyä asiakkaan palveluita kuvaavaan tietoon

Mitä tehdään?

- Määritellään hyvinvointitieto laaja-alaisesti, selkiytetään kansalaisen ja ammattilaisen tuottaman tiedon yhdistely/käsittely
→ liitos lainsäädäntötyöhön
- Tarkennetaan arkkitehtuuri hyvinvointitiedon tallentamiseen ja siirtoon
- Kuvataan vaatimukset ja toimintamallit, jotka mahdollistavat asiakkaalle omien tietojensa hyödyntämisen eri lähteistä

Miten tehdään?

- Arvioidaan sote-palvelujärjestelmän tarvitsemia, ensisijaisia hyvinvointitietoja
- Selkeytetään Kanta-Omatietovarannon liiketoimintamalli, EHDS-yhteensopivuus ja varmistetaan rajapinnat mobiili-Kantaan sekä asiakastiedon käytöstä sovelluksissa
- Valmistellaan esitys hyvinvointisovellusten korvattavuudesta
- Tunnistetaan tarvittavat rajapinnat tietojärjestelmäratkaisujen ja mobiilisovellusten osalta

Toteutumisen mittari

- Tunnistettava kansallinen mittari

Toteuttaa tavoitteita

1 Hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen digitaaliset toimintamallit ovat vaikuttavia ja joustavia, 2 Sosiaali- ja terveydenhuollon digitaaliset palvelut ja toimintamallit ovat vaikuttavia ja joustavia, 4 Tietoa hyödynnetään laaja-alaisesti ja poikkihallinnollisesti tiedolla johtamisessa ja tutkimuksessa

Edellyttää menestystekijöitä

Mahdollistava lainsäädäntö, Teknologisen kehityksen hyödyntäminen, Digiosaamisen kehittäminen



Konkreettiset tavoitteet

- Vähennetään eriarvoistumista ja digitaalista syrjäytymistä; tuetaan henkilön osallisuutta omissa palveluissaan ja hoidoissaan
- Digitaalisilla ratkaisuilla mahdollistetaan asiakkaan/henkilön omaa toimintaa, myös ilman käynnissä olevaa sote palvelujen asiakkuutta
- Kansalainen voi tehdä itse digitaalisen terveystarkastuksen, joka perustuu hänestä sähköisissä palveluissa oleviin tietoihin
- Varmistetaan omaisten tai muiden puolesta asioivien mahdollisuus osallistua ja saada riittävä tuki asiakkaan palveluissa
- Tuotetaan tietoa palvelujärjestelmästä asiakkaille valinnanvapauden tueksi

Mitä tehdään?

- Varmistetaan henkilölle pääsy omiin tietoihinsa
- Otetaan käyttöön asiakkaan kokonaissuunnitelma palvelujen ja hoitojen kokonaisuuksien koordinaatioon
- Päivitetään lainsäädäntöä niin, että digitaalinen tarkastus voi olla peruste läheteelle, lääkemääräykselle tai todistukselle
- Varmistetaan asiakastietojen ja niissä käytettävän terminologian asiakasymmärrettävyys ja selkokieliisyys
- Varmistetaan digitaalisten palveluiden saavutettavuus, helppokäyttöisyys ja riittävä tuki asiakkaille

Miten tehdään?

- Valmistellaan tarvittavat toimenpiteet, kuten yhteinen asiakassuunnitelma, digitaalinen terveystarkastus ja otetaan ne käyttöön (ks. Toimintamallien kehittäminen)
- Varmistetaan kansallisesti kehitettyjen ratkaisujen käyttöönotto/levittäminen
- Osallistetaan asiakasraateja palveluiden kehittämiseen ja varmistetaan siten palveluiden helppokäyttöisyyttä Kela, HVA
- Varmistetaan kehittämisen avoimuus ja esim. tekoälyalgoritmien syrjimättömyys STM, yritykset, tutkijat, kehittäjät
- Kannustetaan digituen tarjoamiseen asukkaille ja asiakkaille digitaalisten palvelujen käytön edistämiseksi ja tuotetaan väline digituen toteuttamiseksi

Toteutumisen mittari

- Kuinka paljon digitaalisia terveystarkastuksia käytetään

Toteuttaa tavoitteita

1 Hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen digitaaliset toimintamallit ovat vaikuttavia ja joustavia, 2 Sosiaali- ja terveydenhuollon digitaaliset palvelut ja toimintamallit ovat vaikuttavia ja joustavia, 4 Tietoa hyödynnetään laaja-alaisesti ja poikkihallinnollisesti tiedolla johtamisessa ja tutkimuksessa

Edellyttää menestystekijää

Mahdollistava lainsäädäntö, Yhteiset toimintamallit, Digiosaamisen kehittäminen



Konkreettiset tavoitteet

- Vaikuttavat hyvinvoinnin digitaaliset palvelut kannustavat asukkaita oman hyvinvoinnin, terveyden ja toimintakyvyn edistämiseen
- Digitaaliset toimintamallit tukevat ennaltaehkäisyssä ja hyvinvointia edistävien palvelujen käytössä toimiala- ja sektorirajat ylittäen
- Hyvinvointialueiden, kuntien ja kolmannen sektorin tietopohjaa vahvistetaan vaikuttavan ennaltaehkäisyn tukena

Mitä tehdään?

- Kehitetään digitaalisia palveluja ennaltaehkäisyn, hyvinvoinnin, terveyden ja toimintakyvyn edistämisen tueksi
- Tuetaan digitaalisten toimintamallien ja tietopohjan kehittämistä hyvinvoinnin edistämisen tukena, hyvinvointialueiden ja kuntien yhdyspinoilla sekä yhteistyössä kolmannen ja neljännen sektorin kanssa
- Tuetaan hyvinvoinnin digitaalisten toimintamallien, palvelujen ja teknologian vaikuttavuuden arviointia
- Edistetään hyvinvointia edistävien digitaalisten palvelujen ja toimintamallien käyttöä viestinnällä

Miten tehdään?

- Kehitetään kansallisesti hyvinvoinnin digitaalisia ratkaisuja alueellisten toteutusten tueksi
 - Digitaaliset hyvinvointitarkastukset, itsearviointit, suosittelutyökalut, valmennukset
 - Digitaaliset alueelliset hyvinvoinnin palvelutarjottimet
 - Hyödynnetään ja kehitetään kansallisia tietovarantoja palvelujen tukena (Palvelutietovaranto ja Omatietovaranto)
- Tuetaan digitaalisten toimintamallien ja tietopohjan kehittämistä alueilla ja kunnissa, yhteistyössä järjestöjen ja yhteisöjen kanssa
- Tuetaan hyvinvoinnin digitaalisten toimintamallien ja palvelujen kytkeytymistä alueiden muihin digitaalisiin palveluihin sekä asiakas- ja palveluohjaukseen

Toteutumisen mittari

- Hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen alueelliset digitaaliset palvelutarjottimet käytössä koko maassa Q4/2025
- Hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen digitaalinen palvelukonsepti (Tarmoa) käyttömäärä 2024-
- Terveystietojen avohoidon toimenpiteet – liikunta, ravitsemus, elintapaohjaus (Avohilmo)
- Terveystietojen avohoidon mukaan liian vähän liikkuvien osuus % (Terve Suomi)
- Useita kertoja päivässä kasviksia sekä hedelmiä ja marjoja syövien osuus %, 20 - 64-vuotiaat (Terve Suomi)

Toteuttaa tavoitteita

1 Hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen digitaaliset toimintamallit ovat vaikuttavia ja joustavia, 2 Sosiaali- ja terveydenhuollon digitaaliset palvelut ja toimintamallit ovat vaikuttavia ja joustavia, 4 Tietoa hyödynnetään laaja-alaisesti ja poikkihallinnollisesti tiedolla johtamisessa ja tutkimuksessa

Edellyttää menestystekijöitä

Mahdollistava lainsäädäntö, Yhteiset toimintamallit, Teknologisen kehityksen hyödyntäminen, Digiosaamisen kehittäminen, Digiturvan ja tietosuojan toteutuminen



Konkreettiset tavoitteet

- Tieto on luotettavaa, laadukasta ja saatavilla
- Tieto on riittävästi yhteismitallista
- Asiakkaalle varmistetaan selkeä tieto
- Laadukkaat tukipalvelut mahdollistavat teknologisesti edistyneiden digitaalisten palvelujen käytön poikkihallinnollisesti ja luotettavasti, esim. tiedot suomi.fi-palveluissa
- Tiedon laatu varmistetaan sen kaikki käyttötarkoitukset huomioiden

Mitä tehdään?

- Otetaan käyttöön tiedon laatustandardit
 - Varmistetaan kirjaamisessa käytettävien alustojen yhteentoimivuus kansallisten vaatimusten mukaisesti
 - Vähennetään päällekkäisten luokitusten käyttöä eri raportoinneissa
- Kuvataan yhteinen tietotuotannon laadunhallintaprosessi
- Tiedon laadun tarkastuksen automaatioastetta lisätään
- Vähennetään päällekkäisiä tiedonkeruita kehittämällä tiedonsiirtoratkaisuja

Miten tehdään?

- Kirkastetaan tietotuotannon osallistujien vastuut ja tehtävät (tunnistetaan tarvittaessa riippuvuus lainsäädäntöön)
- Arvioidaan viranomaisten oikeuksia tiedon laatutarkastuksiin
- Otetaan käyttöön yhtenäiset kirjaamiskäytänteet
 - Tarvittaessa priorisoidaan sisältöjä ja tehostetaan kansallisesti yhtenäisten kirjaamismallien käyttöönottoa karsimalla päällekkäistä ja osin ristiriitaista ohjeistusta
 - Tunnistetaan tekoälyn, ohjelmistorobotiikan tai muiden kehittyneiden järjestelmien tuomia mahdollisuuksia kirjaamisen keventämiseksi ammattihenkilöille
- Perataan mm. palveluluokitusten päällekkäisyyttä ja valitaan kansallisesti käytettävät luokitukset

Toteutumisen mittari

- Tiedon laadun seurantamittarit

Toteuttaa tavoitteita

1 Hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen digitaaliset toimintamallit ovat vaikuttavia ja joustavia, 3 Tiedon hyödyntäminen palveluissa on sujuvaa, 4 Tietoa hyödynnetään laaja-alaisesti ja poikkihallinnollisesti tiedolla johtamisessa ja tutkimuksessa

Edellyttää menestystekijöitä

- Yhteiset toimintamallit, Teknologisen kehityksen hyödyntäminen, Digiosaamisen kehittäminen

Tehtävä 7

Yhteentoimivuuden linjaukset ja tietomallien valinta



Konkreetitset tavoitteet

- Sitoudutaan yhteistyössä tuotettuihin yhteentoimivuuden kansallisiin linjauksiin vuoteen 2024 mennessä
- Varmistetaan semanttisen yhteentoimivuuden toteutuminen ottamalla käyttöön tarvittavat tiedon tuottamista, siirtämistä, käsittelyä ja jakelua ohjaavat tietomallit
 - Lähtökohtana kansainväliset tietomallit ja standardit
 - Tukeudutaan eurooppalaiseen päivitettyyn eTerveyden yhteentoimivuuden kehukseen (ReEIF)
- Laaditaan semanttisen yhteentoimivuuden kehittämisen vaiheistettu tiekartta käyttöönottojen edistämiseksi
- Kansallisissa tietomalleissa huomioidaan tutkimuksen ja tiedolla johtamisen tarpeet

Mitä tehdään?

- Tuotetaan arviointi ja priorisointi kansainvälisistä tietomalleista ja niiden sovellettavuudesta Suomessa huomioiden ensi- ja toisiokäytön tarpeet sekä sosiaali- ja terveydenhuollon erityispiirteet
- Tarkennetaan kansallista ja alueellista informaatioarkkitehtuuria erityisesti terveydenhuollon käytön osalta sekä arvioidaan FinOMOPin soveltavuutta erikoissairaanhoidon laajemmin
- Huomioidaan järjestelmähankinnoissa yhteentoimivuusvaatimus (erityisesti teknisellä ja semanttisella tasolla)

Miten tehdään?

- THL koordinoi semanttisen yhteentoimivuuden kehittämisen tiekartan laatimisen ja ylläpidon
 - THL koordinoi arvioinnin kansallisista ja kansainvälisistä tietomalleista ja niiden arvioinnista sekä käyttöönoton jalkauttamisesta
 - STM:n johdolla linjataan THL:n valmisteluun perustuen valittavat, keskeiset kansainväliset standardit, luokitukset ja terminologiat
 - Toimeenpannaan yhteensopivuuden kehittäminen Kanta-tietojärjestelmien FHIR-standardin käyttöönoton mukaisessa aikataulussa
- riippuvuus tehtävään 'Kannan modernisointi'

Toteutumisen mittari

- Tunnistettava kansallinen mittari

Toteuttaa tavoitteita

2 Sosiaali- ja terveydenhuollon digitaaliset palvelut ja toimintamallit ovat vaikuttavia ja joustavia, 3 Tiedon hyödyntäminen palveluissa on sujuvaa, 4 Tietoa hyödynnetään laajalaisesti ja poikkihallinnollisesti tiedolla johtamisessa ja tutkimuksessa

Edellyttää menestystekijöitä

Yhteiset toimintamallit, Teknologisen kehityksen hyödyntäminen, Digiosaamisen kehittäminen



Konkreettiset tavoitteet

- Kanta-arkkitehtuuri ja toimintalogiikka modernisoidaan asiakirjapohjaisesta datapohjaiseksi
- Mahdollistetaan mm. pienille yksityisille palveluntuottajille asiakastietojen kirjaaminen ja tallentaminen suoraan Kantaan kevyellä käyttöliittymällä
- Toteutetaan mahdollisuuksien mukaan keskitetysti Kanta-palvelun edellyttämät tietojärjestelmä-moduulit, joille ei ole markkinoita tai ei ole mielekästä toteuttaa erikseen kaikkiin tietojärjestelmiin

Mitä tehdään?

- Otetaan käyttöön uutta teknologiaa ja standardeja hallitusti sekä arviointiin perustuen
- Arvioidaan robotiikan hyödyntämistä tiedonsiirrossa (Kanta – APTJ)
- Arvioidaan kirjaamiskäyttöliittymän toteuttamisen mahdollisuudet ja toteutetaan jos on laajaa tarvetta ja hankintalain ja rahoituksen puitteissa mahdollista
- Arvioidaan tarve ja mahdollisuudet toteuttaa yhteisiä tietojärjestelmämoduuleja keskitetysti

Miten tehdään?

- Suunnitelma ja vaiheistus, jonka mukaan uusia Kanta-tietoja voidaan tallentaa datapohjaisesti (potilastiedot, sosiaalihuollon asiakastiedot, ”asiakkaan perustiedot”, ja miten Kannasta voidaan palauttaa asiakirjamuodossa tallennettuja tietoja esim. FHIR-muodossa (Kela)
- Tunnistetaan ohjelmistorobotiikan mahdollisia hyödyntämiskeinoja manuaalisen työn vähentämiseen, mm. tiedon tallentaminen Kantaan
- Kirjaamiskäyttöliittymän arviointi mm. hankintalain reunaehdot, tarvittaessa toteutuksen edellyttämät toimenpiteet

Toteutumisen mittari

- Kevyen käyttöliittymän selvitys tehty (kyllä/ei)
- Kirjaamiskäyttöliittymä toteuttu (Kyllä/ei) -> jos kyllä, käyttäjämäärät ja käyttömäärät, käyttäjätyytyväisyys
- Datapohjaisesti tallennettavien ja palautettavien tietotyyppien määrä; käyttömäärät; aptj-toimittajille kysely

Toteuttaa tavoitteita

2 Sosiaali- ja terveydenhuollon digitaaliset palvelut ja toimintamallit ovat vaikuttavia ja joustavia, 3 Tiedon hyödyntäminen palveluissa on sujuvaa, 4 Tietoa hyödynnetään laaja-alaisesti ja poikkihallinnollisesti tiedolla johtamisessa ja tutkimuksessa

Edellyttää menestystekijöitä

Yhteiset toimintamallit, Teknologisen kehityksen hyödyntäminen, Digiosaamisen kehittäminen



Konkreettiset tavoitteet

- Vahvistetaan Kannan roolia asiakkaan rajapintana omiin tietoihinsa ja kehitetään asiakastiedon näkyvyyttä asiakkaalle (henkilölle) itselleen
- Selkeytetään henkilön roolia omien tietojensa tai läheisensä/huollettavansa tuottajana ja käyttäjänä
- Edistetään Kanta-palveluiden käytettävyyttä sosiaali- ja terveydenhuollon ammattihenkilöille, mm. helpotetaan tiedon hakua ja löydettävyyttä sekä tallentamista
- Varmistetaan sosiaali- ja terveydenhuollon Kanta-palveluiden yhteiskäyttöisyys ja Kanta tietojen hyödyntäminen toisiokäytössä

Mitä tehdään?

- Palvelutuottajien toiminnasta nousevat tarpeet ohjaavat Kanta-kehittämisen priorisointia
- Järjestetään toimijalähtöistä vuoropuhelua Kanta-kehittämisen tarpeista ja priorisoinnista
- Otetaan käyttöön uutta teknologiaa, kuten tekoälypohjaisia ratkaisuja Kanta-tiedon hyödyntämisen tehostamiseen hallitusti
- Toisiokäytön vaatiman tietopohjan kehittäminen yhteistyössä
- Kanta-raakatietovarannoista luodaan avoimet rajapinnat julkishallinnon muille toimijoille

Miten tehdään?

- Toteutetaan vaikutusten arviointi, mitä hyötyjä Kanta toteuttaa nyt ja minkälaisia vaikutuksia muutoksilla olisi saavutettavissa
- Selvitetään tiedon hakemisen ja käytön nykytilan haasteet ja pullonkaulat ensisijaisessa käytössä ja asiointipalveluissa
- Arvioidaan Kanta-rajapintojen avaamista palvelunantajien omille asiointialustoille sekä Kanta-mobiiliratkaisun avulla
- Varmistetaan ammattihenkilölle asiakkaan potilasyhteenveto/tilannekuvan/suunnitelma-kooste sekä tiedon palauttaminen viiveettä
- Automatisoidaan lausuntojen ja todistusten tuottamista
- Tarjoillaan keskitetty digitaalinen rokotuskortti Kanta-palveluiden kautta (HO)
- Luodaan uuden teknologian ja analytiikan käyttöönotolle selkeät periaatteet
- Tuotetaan tilannekartoitus esim. tekoälyn käyttötavoista ja nykytilasta alueilla
- Tilataan tarvittavia asiantuntijaselvityksiä tai hankitaan valmennusta/sparrausta kehittyneiden teknologioiden hyödyntämiseen, esim. tutkijat
- Kirkastetaan toimijoiden roolit ja tehtävät tiedolla johtamisen hankkeen yhteistyössä
- Kuvataan toisiokäytön tavoitetilan arkkitehtuuri

Toteutumisen mittari

- Kanta-tietojen hyödyntäminen: Kanta-palvelusta tehtävien hakujen määrät palvelunantajille ja hyvinvointisovelluksiin, Omakannan käyttö; asiakaskysely Omakannan ja sovellusten käyttäjille sekä sote-ammattilaisille (STePS?), asiakaspalautteen yhteyteen kysymys, miten asiakas on kokenut Kanta-tietojen hyödyntämisen? Kanta-data siirtyy THL:ään vuonna X/Purettujen rekisteritiedonkeruiden lkm

Toteuttaa tavoitteita

2 Sosiaali- ja terveydenhuollon digitaaliset palvelut ja toimintamallit ovat vaikuttavia ja joustavia, 3 Tiedon hyödyntäminen palveluissa on sujuvaa, 4 Tietoa hyödynnetään laaja-alaisesti ja poikkihallinnollisesti tiedolla johtamisessa ja tutkimuksessa

Edellyttää menestystekijöitä

Yhteiset toimintamallit, Teknologisen kehityksen hyödyntäminen, Digiosaamisen kehittäminen, Digiturvan ja tietosuojaan toteutuminen



Konkreetitset tavoitteet

- Digitalisaation ja tiedonhallinnan ohjaukseen ja kehittämiseen liittyvää hallinta/toimintamallia selkeytetään, mm. tehtävät, roolit ja vastuut (menestystekijät)
 - Huomioiden tiedonhallinnan ja tietojohtamisen kaikki näkökulmat (ensisijainen ja toissijainen) ja riippuvuudet
- Vähennetään alueellisten järjestelmäratkaisujen lukumäärää ja siirrytään vaiheittain YTA-tasoiin tietojärjestelmäkokonaisuuksiin, ja vahvistetaan kansallisten ratkaisujen kehittämistä ja käyttöä.
- Tutkimus- ja arviointitiedon riittävyys ja ajantasaisuus varmistetaan ohjauksen ja päätöksenteon tarpeisiin
- Varmistetaan digitalisaation ja tiedonhallinnan pitkän aikavälin rahoitus

Mitä tehdään?

- Ohjauksen toimintamallin arviointi ja selkeyttäminen, ml. STM:n, virastot ja hyvinvointialueet sekä suhteessa muihin ministeriöihin; sovitus valtioneuvostotasoisesti yhdessä HVA:n kanssa
- Arvioidaan keskitetyn rahoituksen hyödyntämistä uusissa ohjausrakenteissa sekä kehitetään tulosohjausta ja hallinnonalan talousohjausta strategisesti esim. tietojärjestelmäinvestointien käsittelystä
- Arvioidaan EU-rahoituksen käytön hyödyntämisen tehostamista ja ratkaistaan omarahoitusosuuden ennakoivaa budjetointia
- Selkeytetään alueellisten tietojärjestelmäratkaisujen (YTA/HVA) kuvausta kokonaisarkkitehtuurissa
- Arvioidaan aiempien investointien toteutuneita vaikutuksia ja laaditaan suunnitelma kehittämistoiminnan vaikuttavuuden edistämiseksi.
- Kehitetään uusia yhteistyön muotoja viranomaisten ja tutkijoiden välille

Miten tehdään?

- Vuorovaikutteinen keskustelu HVA-neuvotteluissa ja muissa ohjausmallin mukaisissa käsittelyissä sekä niissä käytettävä materiaali toimenpide-ehdotuksineen
- Roolien selkeyttäminen; tehtävien ja toimivaltuuksiin liittyvien kirjausten arviointi säädöspohjassa
- Painotuksena käytännön sopiminen tehtävävastuista
- Kirkastetaan kokonaisarkkitehtuurin rooli ohjauksessa

Toteutumisen mittari

- Hallintamalli ja uudet ohjausrakenteet on otettu käyttöön
- Keskeisten kehittämishankkeiden toteutuneita hyötyjä arvioidaan ja saatua tietoa hyödynnetään kehittämistoiminnan parantamiseksi

Toteuttaa tavoitteita

- Poikkileikkaavana liittyvät kaikkiin tavoitteisiin.

Edellyttää menestystekijöitä

Mahdollistava lainsäädäntö, Yhteiset toimintamallit

TIEKARTTA



stm.fi ›
[@STM_Uutiset](https://twitter.com/STM_Uutiset) ›



Kiitos!

